

Вступ

Освітня програма Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради (далі – ЦЕНТУМ СМР) – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом для досягнення здобувачами освіти результатів навчання (набуття компетентностей). Це нормативний документ, який містить характеристику змісту позашкільної освіти, особливості організації освітнього процесу та освітню місію закладу.

Освітня програма ЦЕНТУМ СМР є засобом забезпечення реальних умов для вибору індивідуальної траєкторії розвитку, гарантом досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти.

Освітня програма побудована з урахуванням диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації управління, створення умов для творчої діяльності адміністрації та працівників закладу, збереження єдиного освітнього простору в місті, соціального захисту вихованців, учнів і слухачів, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створення умов для безперервності освіти.

I. Загальні положення

1.1. Освітня програма ЦЕНТУМ СМР визначає організацію освітнього процесу у закладі, виходячи з особливостей соціально-економічного розвитку регіону, інтересів здобувачів позашкільної освіти з використанням різних організаційних форм роботи, визначених Положенням про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 №433, а також з використанням інших форм, передбачених статутом закладу.

Відповідно до пункту 6 статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту» на основі освітньої програми заклад позашкільної освіти складає та затверджує річний план роботи закладу та навчальний план закладу, що конкретизують організацію освітнього процесу.

Освітня програма узгоджена із:

Конституцією України,

Конвенцією ООН про права дитини,

законами України «Про освіту» та «Про позашкільну освіту», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні», «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»;

Концепцією реалізації державної політики в сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року,

Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти в Україні до 2025 року, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527;

Положенням про позашкільний навчальний заклад;

Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти

і науки України від 11.08.2004 № 651 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.08.2004 за № 1036/9635;

Постановами Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти»; від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;

Типовими навчальними планами для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676;

Стратегією розвитку Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради на 2022-2026 роки;

Статутом ЦЕНТУМ СМР.

1.2. Місія закладу – створення освітнього середовища для формування і розвитку всебічно розвиненої, освіченої, конкурентоздатної, гуманістично спрямованої особистості з почуттям національної свідомості, з громадською позицією, системою наукових знань про природу, людину, суспільство; готової до суспільного самовизначення, орієнтованого на стале майбутнє та відповідні життєві цінності і пріоритети, які забезпечують готовність до соціально та екологічно відповідальної діяльності; особистості з творчим, перспективним, екоцентричним мисленням, здатної знаходити нетрадиційні рішення в життєвих ситуаціях, стратегічно мислити, що забезпечить її самовизначення та успіх у житті, виховання особистості-громадянина України.

Візія закладу - це заклад успішних, здорових вихованців, творчих педагогів та відкритих до співпраці батьків.

Ключові цінності:

досконалість у своїй справі: вчитися і вчити;
успіх, повага та самоповага за рахунок особистої праці;
повага до особистості дитини і дорослого;
патріотизм, прихильність духовним і культурним цінностям своєї країни;
рівність перед встановленими Правилами;
професійність, безперервний розвиток педагогів, ефективність та успішність;
колективізм, партнерство, толерантність, відкритість до діалогу;
висока моральність, відповідальність, чесність;
здоровий спосіб життя, екокультура;
добре ім'я та честь закладу – головна цінність, в основі якої лежить спільна праця педагогів, вихованців та їх батьків.

II. Загальна характеристика освітнього процесу

1. Метою освітнього процесу в закладі є якісна сучасна позашкільна освіта, академічна свобода для всебічного розвитку особистості, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей.

Основними завданнями є:

оновлення цілей і змісту позашкільної освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку;

створення безпечного та комфортного освітнього середовища, вільного від усіх форм насильства та дискримінації в закладі;

розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

забезпечення максимального охоплення дітей та учнівської молоді позашкільною освітою шляхом започаткування нових профілів роботи гуртків та інших творчих об'єднань; організація роботи за короткостроковими програмами (ознайомчими, перехідними, цільовими тощо);

надання освітніх послуг через різні форми здобуття освіти згідно чинного законодавства (очна, дистанційна);

активізація навчально-методичної роботи з метою оволодіння педагогічними працівниками сучасними науковими знаннями, методиками, технологіями організації освітньо-виховної роботи з дітьми та учнівською молоддю у сфері їхнього вільного часу;

впровадження політики академічної доброчесності;

забезпечення доступності освітніх послуг для дітей соціально вразливих категорій, внутрішньо переміщених осіб;

облаштування інклюзивного освітнього простору, створення умов для надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами (інклюзивне, індивідуальне навчання);

формування патріотичної свідомості учнів, вихованців, слухачів;

створення умов для пошуку і підтримки талановитих та обдарованих дітей; сприяння професійній орієнтації;

оптимізація та осучаснення діяльності закладу щодо формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя усіх учасників освітнього процесу;

забезпечення змістовного дозвілля вихованців, пошук його нових форм, профілактика бездоглядності, правопорушень;

підвищення рівня партнерських взаємин між учасниками освітнього процесу, активне залучення до справ ЦЕНТУМ СМР громадськості;

вдосконалення матеріально-технічної бази;

продовження формування позитивного іміджу закладу.

2. Головні принципи освітнього процесу (стаття 6 Закону України «Про освіту»):

єдність навчання, виховання та розвитку означає, що дані процеси протікають одночасно і нерозривно. Принцип вимагає дотримання гармонії навчання і виховання;

академічна доброчесність базується на згоді усіх учасників академічного процесу дотримуватися правил та виконувати покладені на них обов'язки;

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та / або інноваційної діяльності, що здійснюється на засадах свободи слова і творчості, безперешкодного поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень, а також використання відповідних результатів. Академічна свобода реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

гуманізм та людиноцентризм, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;

виховання на цінностях, що забезпечує єдність загальнолюдських і національних цінностей у змісті освітнього процесу, органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

демократизація, що передбачає автономію закладу у вирішенні основних питань змісту його діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;

науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;

безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль ЦЕНТУМ СМР з іншими закладами та організаціями;

цілісність і наступність освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж усього життя, за умови наступності та концентричності;

багатоукладність і варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних і інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

добровільність і доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь і навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;

практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом;

розвиток інклюзивного освітнього середовища передбачає створення умов для залучення дітей з відмінними здібностями в усі аспекти позашкільної освіти, які є доступними для інших дітей, щоби забезпечити рівність можливостей;

прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності.

Зміст освітнього процесу ґрунтується на засадах особистісного замовлення дітей і їх батьків. Ці замовлення постійно розвиваються, варіюються, в чому і простежується безперервна динамічність позашкільної освіти, її нестандартність та варіативність.

Освітній процес у закладі здійснюється відповідно до ст. 15 Закону України «Про позашкільну освіту» за такими напрямками позашкільної освіти: *еколого-натуралістичний, художньо-естетичний; туристсько-краєзнавчий; оздоровчий; гуманітарний.*

3. Організація освітнього процесу

3.1. Освітня діяльність – процес формування навичок та компетентностей вихованців, учнів і слухачів, розвитку їх інтелектуальних, творчих здібностей, фізичних якостей відповідно до задатків та запитів особистості.

Освітній процес у закладі здійснюється диференційовано з використанням різних організаційних форм: заняття, онлайн-заняття, гурткова робота, клубна робота, лекція, індивідуальне заняття, конференція, семінар, концерт, похід, екскурсія, експедиційно-польові збори, практична робота в лабораторіях, теплицях, на навчально-дослідних земельних ділянках, учнівських навчально-тваринницьких комплексах, учнівських лісництвах, лісогосподарських підприємствах та об'єктах природно-заповідного фонду, на природі, а також з використанням інших форм, передбачених статутом закладу позашкільної освіти. Мережа гуртків була оптимізована та пристосована до умов правового режиму воєнного стану.

3.2. Заняття проводяться у формі індивідуальних та групових занять. Індивідуальна та групова роботи із здобувачами позашкільної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 651. Індивідуальна робота із здобувачами позашкільної освіти організовується відповідно до можливостей, інтересів, нахилів, здібностей з урахуванням його бажань, віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я. Чисельний склад груп, у яких передбачається індивідуальне навчання, становить від 1 до 5 здобувачів позашкільної освіти.

Групові заняття: навчальні заняття, тренінги, дистанційні заняття, онлайн-заняття, концерти, екскурсії, експедиції, туристські походи, конкурси, конференції, освітні та наукові програми, дослідницькі проекти, акції, зльоти,

виставки тощо.

Індивідуальні заняття: консультації для слухачів, кандидатів у члени та дійсних членів Малої академії наук України з науково-дослідницької, експериментальної, пошукової та винахідницької роботи, краєзнавців-дослідників; робота в архівах, бібліотеках, музеях; постановка експерименту, проведення дослідів, лабораторних досліджень, спостережень; обробка та узагальнення результатів пошуково-дослідницької роботи, комп'ютерна обробка спостережень; поглиблене вивчення окремих розділів наук; очно-заочне та дистанційне навчання; підготовка до участі в конкурсах, проектах, програмах дослідницького спрямування.

3.3. Середня наповнюваність гуртків, як правило, становить 10-15 вихованців, учнів, слухачів (ч. II ст. 18 в редакції Закону України «Про позашкільну освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017).

Наповнюваність окремих груп творчих об'єднань установлюється директором закладу позашкільної освіти залежно від профілю, навчальних планів, програм та можливостей освітнього, тренувального процесу, рівня майстерності здобувачів позашкільної освіти тощо.

3.4. Вибір форм і методів навчання працівники закладу визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

3.5. Типовий перелік навчально-наочних посібників і технічних засобів навчання для художньо-естетичних, еколого-натуралістичних, туристсько-краєзнавчих і науково-технічних позашкільних навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 08.01.2002 № 5, визначає перелік технічних засобів навчання в освітньому процесі закладу.

3.6. Освітній процес у ЦЕНТУМ СМР здійснюється за типовими навчальними планами і програмами, що затверджуються центральними органами виконавчої влади, а також за навчальними планами і програмами, затвердженими відповідними місцевими органами виконавчої влади.

3.7. Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ст. 21 Закону України «Про освіту» мовою освітнього процесу є державна мова.

4. Корекційно-розвитковий складник (Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами)

4.1. Корекційно-розвитковий складник визначається керівниками гуртків з урахуванням особливостей вихованців з особливими освітніми потребами: наявність чи відсутність обмежень для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; необхідність специфічного обладнання (за необхідності) та його перелік; перелік спеціальних завдань для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (за необхідності).

Для забезпечення індивідуалізації освітнього процесу в закладі для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами складається індивідуальна

програма розвитку.

4.2. Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладі передбачає забезпечення:

безперешкодного доступу до будівель, споруд і приміщень згідно з будівельними нормами, державними стандартами та правилами;

принципів універсального дизайну в освітньому процесі;

розумного пристосування (за потреби);

відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, у тому числі інформаційно-комунікаційними технологіями, навчально-дидактичним обладнанням та матеріалами;

допоміжними засобами навчання (за потреби);

доступності інформації в різних формах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат тощо) (за потреби);

індивідуалізації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, зокрема складення індивідуальної програми розвитку.

4.3. Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до закладу відбувається за заявою повнолітньої особи або одного з батьків (законного представника) дитини. На підставі заяви, в якій зазначено про необхідність утворення інклюзивної групи керівник закладу видає наказ про утворення інклюзивної групи та забезпечує її функціонування. Група вважається інклюзивною, якщо в ній навчається не менше одного здобувача освіти з особливими освітніми потребами.

5. Структура навчального року

5.1. Навчальний рік для гуртків першого року навчання починається 1 вересня. З 1 по 10 вересня здійснюється комплектування груп гуртків першого року навчання. Цей період вважається робочим часом керівника гуртка. Для гуртків другого, третього й четвертого років навчання заняття починаються 1 вересня.

Освітній процес організовується за семестровою системою:

I семестр – 02.09.2024 – 31.12.2024

II семестр – 01.01.2025 – 31.05.2025.

Канікули: осінні канікули – 27.10.2024 – 03.11.2024;

зимові канікули – 29.12.2024 – 12.02.2025;

весняні канікули – 29.03.2025 – 06.04.2025.

У канікулярні, святкові та неробочі дні заклад позашкільної освіти працює за окремим планом, затвердженим керівником закладу. У вихідні дні заклад працює відповідно до розкладу занять гуртків (ч. I ст. 17 Закону України «Про позашкільну освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017).

У літній період освітній процес закладу позашкільної освіти здійснюється за окремим планом і передбачає роботу гуртків, секцій, клубів, творчих об'єднань безпосередньо в закладі, організацію профільних таборів, змін, участь у роботі оздоровчих таборів (за угодою), роботу на навчально-дослідних ділянках, екскурсії в природу, на виробництво тощо.

5.2. Тривалість одного заняття для різних вікових категорій учнів

становить:

віком від 3 до 6 років – 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років – 35 хвилин;

старшого віку – 45 хвилин (ч. І ст. 17 Закону України «Про позашкільну освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017).

У гуртках початкового рівня з вихованцями дошкільного віку заняття проводяться по 1 годині два, або три рази на тиждень; з вихованцями шкільного віку – по 1-3 години двічі, або тричі на тиждень.

У гуртках основного рівня першого другого, третього, четвертого років навчання – по 1-3 години двічі, тричі, або чотири рази на тиждень.

Термін навчання в гуртках та інших творчих об'єднаннях обумовлюється специфікою їх діяльності та навчальними програмами з позашкільної освіти.

5.3. У закладі працюють такі творчі учнівські об'єднання:

у відділі квітникарства – секція «Паросток», школа розвитку і творчості «Барвінок»;

у біологічному відділі – біологічна лабораторія, клуб «Цікаве дозвілля», центр довузівської підготовки «Ерудит»;

у відділі натуралістичної та дослідницької роботи – навчально-тваринницька лабораторія, школа раннього розвитку дитини «Журавлик»;

у відділі екології та краєзнавства – учнівське лісництво «Паросток», клуб «Захисники зеленої скарбниці», клуб мами і дитини «Грайлик»;

у відділі декоративно-ужиткового мистецтва – студія «Прикладні мистецтва», майстерня «Український сувенір».

5.4. Психологічний супровід зі створення сприятливих умов для реалізації творчого потенціалу вихованців, їх самоактуалізації та соціалізації здійснюється практичним психологом Центру (за запитом). Використовуються методи психодіагностики, індивідуального та групового консультування, психологічної просвіти і профілактики.

5.5. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в освітньому процесі.

Формами контролю за результативністю навчання є опитування, тестування, захист науково-дослідницьких робіт, участь у профільних творчих конкурсах, конференціях, виставках, фестивалях, зльотах та зборах, змаганнях, захист освітніх проектів, формування портфоліо, творчі звіти, підсумкові заняття.

6. Вимоги до здобувачів позашкільної освіти

6.1. До Центру зараховуються вихованці віком від 3 до 18 років (ст.3 п. 3.10. Положення про центр, будинок, клуб еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, станцію юних натуралістів, Статут ЦЕНТУМ СМР).

6.2. Вимоги до здобувачів позашкільної освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою визначаються рівнем творчого об'єднання закладу позашкільної освіти, відображаються в навчальних програмах з позашкільної освіти.

6.3. Для зарахування учнів до туристських, хореографічних гуртків, секцій та інших творчих об'єднань претенденти повинні мати належний стан здоров'я, що дозволить набувати відповідні компетентності за навчальними програмами.

7. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження визначається напрямом позашкільної освіти та рівнем творчого об'єднання, допустимим навантаженням для різних вікових категорій та відображається в навчальних планах і програмах.

Обсяг навчального навантаження для творчих об'єднань закладів позашкільної освіти за напрямами позашкільної освіти визначаються на основі типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України, або навчальних планів, затверджених відповідним місцевим органом виконавчої влади, з урахуванням мережі творчих об'єднань, що діють у закладі позашкільної освіти, та кількості груп у них, років навчання, тижневого навантаження педагогічних працівників, структури навчального року.

III. Навчальний план на 2024/2025 навчальний рік

Навчальний план закладу позашкільної освіти дає цілісне уявлення про зміст і структуру, кількість годин за напрямом позашкільної освіти та роком навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження для здобувачів позашкільної освіти. При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», указів Президента України від 01.06.2013 № 312 «Про додаткові заходи із забезпечення гарантій реалізації прав та законних інтересів дітей», «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про центр, будинок, клуб еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, станцію юних натуралістів, затвердженого наказом МОН України 10.05.2002 р. № 292, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22 липня 2008 р. № 676, Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України №641 від 16.07.2015, Стратегії розвитку Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради на 2022-2026 роки та Статуту Центру. Навчальний план складений з урахуванням стану методичного та матеріально-технічного забезпечення, а також відповідно до головних завдань позашкільної освіти та напрямку діяльності ЦЕНТУМ СМР.

Навчальний план враховує різні навчальні рівні гуртків (початковий, основний, вищий), визначені Положенням про позашкільний навчальний заклад.

Рівень гуртка та терміни навчання обумовлюється специфікою діяльності та навчальними програмами. Порядок створення та організації діяльності гуртків та інших творчих об'єднань початкового, основного та вищого рівнів навчання базується на принципі наступності від одного рівня до іншого. Кількість навчальних годин на тиждень залежить від рівня навчання. Загальна кількість навчальних годин обумовлюється виконанням навчальних програм.

До початкового рівня відносяться гуртки та інші творчі об'єднання закладу, діяльність яких спрямована на загальний розвиток вихованців, виявлення здібностей та обдарувань, прищеплення інтересу до творчої діяльності.

Навчальні програми гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня передбачають загальнокультурний розвиток дитини, впровадження інформаційно-пізнавальних форм, методів, оволодіння нею теоретичних і практичних основ творчої діяльності, створення для цього відповідних умов, а також адаптацію вихованців до позашкільної життєдіяльності.

Навчальні програми гуртків розроблені терміном на 1 або 2 роки. Робота гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня організовується у закладі протягом навчального року, а також у канікулярний час.

До основного рівня відносяться гуртки та інші творчі об'єднання закладу, які розвивають інтереси вихованців, дають їм знання, практичні уміння та навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації. Діяльність цих гуртків передбачає створення умов для соціальної адаптації вихованців у суспільстві, розвиток стійких інтересів до творчої діяльності, розширення і поглиблення професійних інтересів, умінь і навичок, поглиблення теоретичних знань з різних напрямів позашкільної освіти.

Вихованці, які виявляють стійкі інтереси до конкретної творчої діяльності, зараховуються до гуртка та іншого творчого об'єднання основного рівня навчання.

Навчальні програми гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня передбачають створення умов для розвитку творчої особистості, надання їй глибокої теоретичної та практичної підготовки, професійних умінь і навичок та можуть розроблятися терміном 1-4 роки.

Гуртки, секції, студії та інші творчі об'єднання початкового рівня в ЦЕНТУМ СМР працюють самостійно або функціонують як початкова ланка в структурі творчих об'єднань: Клубу мам і дитини «Грайлик» (для дітей віком 3-4 років), Школи раннього розвитку дитини «Журавлик» (для дітей віком 4-6 років), які можуть продовжувати навчання у Школі розвитку і творчості «Барвінок» (для дітей віком 6-7 років), та гуртках основного рівня клубу «Цікаве дозвілля» та студії «Прикладні мистецтва» (для дітей віком 7-9 років).

Навчальні програми гуртків початкового рівня розроблені терміном на 1 або 2 роки навчання. Кількість годин на тиждень визначається за навчальними програмами та напрямками діяльності з урахуванням років навчання.

До початкового рівня відносяться гуртки та інші творчі об'єднання закладу,

діяльність яких спрямована на загальний розвиток вихованців, виявлення здібностей та обдарувань, прищеплення інтересу до творчої діяльності.

Навчальні програми гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня передбачають загальнокультурний розвиток дитини, впровадження інформаційно-пізнавальних форм, методів, оволодіння нею теоретичних і практичних основ творчої діяльності, створення для цього відповідних умов, а також адаптацію вихованців до позашкільної життєдіяльності.

Навчальні програми гуртків розроблені терміном на 1 або 2 роки. Робота гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня організовується у закладі протягом навчального року, а також у канікулярний час. Кількість годин на тиждень визначається за навчальними програмами та напрямками роботи з урахуванням років навчання і становить:

До основного рівня відносяться гуртки та інші творчі об'єднання закладу, які розвивають інтереси вихованців, дають їм знання, практичні уміння та навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації. Діяльність цих гуртків передбачає створення умов для соціальної адаптації вихованців у суспільстві, розвиток стійких інтересів до творчої діяльності, розширення і поглиблення професійних інтересів, умінь і навичок, поглиблення теоретичних знань з різних напрямів позашкільної освіти.

Вихованці, які виявляють стійкі інтереси до конкретної творчої діяльності, зараховуються до гуртка та іншого творчого об'єднання основного рівня навчання.

Навчальні програми гуртків та інших творчих об'єднань цього рівня передбачають створення умов для розвитку творчої особистості, надання їй глибокої теоретичної та практичної підготовки, професійних умінь і навичок та можуть розроблятися терміном 1–4 роки.

Кількість годин на тиждень визначається за напрямками роботи, специфіки діяльності гуртка та іншого творчого об'єднання основного рівня з урахуванням років навчання.

У 2024/2025 навчальному році у ЦЕНТУМ СМР працює 180 гуртків. Усього навчальних годин – 632.

№	Назва гуртка/ Навчальна програма, кількість років навчання	Початковий рівень						Основний рівень						Вищий рівень						Ус ого год ин на ти жд ені	
		I рік			II рік			I рік			II рік			I рік			II рік				
		г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о	г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о	г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о	г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о	г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о	г р у п и	г о д и н и	у с ь о г и о		
ЕКОЛОГІЧНИЙ ВІДДІЛ																					
Клуб мамі і дитини «Грайлик» для дітей 3-4 років																					
1.	Комплексна програма клубу мамі і дитини «Грайлик».	4	8	32	4	8	32														64
	Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралісти чного напрямку «Грайлик». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради, наказ від 09.09.2020 № 388, початковий рівень, 1 рік – 288 год/рік, 8 год/тижд., 2 рік – 288 год/рік, 8 год/тиждень.																				(15)
2.	Вакансія																				
Клуб «Захисники зеленої скарбниці»																					

3.	Природа і творчість.						4	4	16									16
		Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Природа і творчість». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради, наказ від 06.09.2024 № 239, основний рівень, 1 рік – 144 години, 4 год/тиждень																
4.	Кольорові долоньки.	2	4	8														8
		Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Кольорові долоньки». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради, наказ від 09.09.2020 № 388, початковий рівень, 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.																
5.	Друзі природи.						5	4	20									20
		Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Друзі природи». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради, наказ від 15.08.2022 № 181, основний рівень, 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень																

6.	Цікава хімія (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Цікава хімія». Затверджена Департаментом освіти і науки Сумської ОДА, наказ від 08.09.2021, № 438-ОД, основний рівень, 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							5	4	20									20	
7.	Говоримо англійською (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти «English for children». Затверджена Департаментом освіти і науки Сумської ОДА, (Наказ від 08.09.2021 № 438-ОД) основний рівень: 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							2	4	8									8	
8.	Кольорові фантазії (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Основи образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради, наказ від 09.09.2020, № 388, основний рівень, 1 рік – 72 год/рік, 2 год/тиждень.	2	2	4															4	
Всього по відділу:		8		44	4		32	16		64	0		0	0		0	0		0	140

ПРИРОДНИЧО-ГУМАНІТАРНИЙ ВІДДІЛ

Школа розвитку і творчості «Барвінок» для дітей 6-8 років

[illegible]

Секція «Паросток»

[illegible]

Секція «Соціально-гуманітарна»

[illegible]

21.	Природа і конструювання. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Lego-конструювання». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 236 від 06.09.2024). Початковий рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.	2	4	8														8
22.	Майбутній журналіст. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку «Майбутній журналіст». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 236 від 06.09.2024). Початковий рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.	2	4	8														8
23.	Соціальна успішність (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напрямку «Соціальна успішність». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 236 від 06.09.2024). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							2	4	8								8

24. Лідерство (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напрямку «Лідерство». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 236 від 06.09.2024). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							2	4	8									8	
Всього по відділу:	24		85	2		4	8		26	0		0	0		0	0		0	115

БІОЛОГІЧНИЙ ВІДДІЛ

Біологічна лабораторія

[illegible]

[illegible]

29.	Розвиваємось разом. Навчальна програма з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Розвиваємось разом». Затверджена наказом управління освіти і науки Сумської міської ради № 388 від 09.09.2020. Основний рівень – 1 рік – 72 год/рік, 2 год. на тиждень	6	2	12															12
30.	Біологія з основами дослідництва. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Біологія з основами дослідництва». Затверджена наказом Департаменту освіти і науки СОДА № 206-ОД від 05.09.2022. Основний рівень: 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень, 2 рік – 4 год/тиждень							1	4	4	1	4	4						8

31.	Захист біорізноманіття в умовах воєнних дій. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Захист біорізноманіття в умовах воєнних дій». Затверджена наказом управління освіти і науки Сумської міської ради № 228 від 14.09.2023. Основний рівень – 1 рік – 36 год/рік, 1 год/тиждень							1	1	1								1
32.	Безпека дитини. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарно-оздоровчого напрямку «Безпека і я». Затверджена Департаментом освіти і науки СОДА (наказ № 206-ОД від 05.09.2022). Основний рівень – 1 рік – 36 год/рік, 1 год/тиждень							2	1	2								2

33.	Пізнай себе. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Пізнай себе». Затверджена наказом Департаменту освіти і науки СОДА (наказ № 234-ОД від 03.10.2022). Основний рівень – 1 рік – 16 год/рік, 4 год/тиждень							1	4	4									4
-----	---	--	--	--	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Клуб «Цікаве дозволяє»

[illegible]

39.	Криниця народної творчості. Навчальна програма декоративно-ужиткового мистецтва «Криниця народної творчості». Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України, протокол від 12.02.2020 № 1. Початковий рівень: 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.	2	4	8														8
40.	Абетка безпеки (вакансія). Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарно-оздоровчого напрямку «Безпека і я». Затверджена Департаментом освіти і науки СОДА (наказ № 206-ОД від 05.09.2022). Основний рівень – 1 рік – 36 год/рік, 1 год/тиждень							2	1	2								2
Центр довузівської підготовки																		
41.	Знавці української мови. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку «Українська мова та література». Затверджена наказом управління освіти і науки Сумської міської ради № 181 від 15.09.2022. Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, – 4 год. на тиждень							1	4	4								4

42.	Інтеграл. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Інтеграл». Затверджена Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації (наказ № 438-ОД від 08.09.2021). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.						2	4	8									8
43.	Вакансія «Молода генерація Сумщини»																	52
Всього по відділу:		14		39			19		57	1		4	0		0	0		152

НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ВІДДІЛ

Школа раннього розвитку дитини «Журавлик»

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Навчально-тваринницька лабораторія

50.	Захист біорізноманіття в умовах воєнних дій. Навчальна програма з позашкільної освіти «Захист біорізноманіття в умовах воєнних дій». Затверджено управлінням освіти і науки Сумської міської ради (Наказ від 14.09.2023 № 228). Основний рівень: 1 рік – 36 год/рік, 1 год/тиждень.							1	1	1								1
-----	--	--	--	--	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	---

Секція «Розумник»

54.	Говоримо англійською. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку «Easy English». Затверджена наказом Департаменту освіти і науки СОДА № 234-ОД від 03.10.2022. Початковий рівень: 1 рік – 72 год/рік, 2 год. на тиждень.	2	2	4															4	
55.	Хореографія. Навчальна програма з позашкільної освіти «Хореографія». Затверджено МОН (Науково-методична рада з питань освіти МОН протокол № 1 від 12.02.2020). Початковий рівень: 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.	2	4	8															8	
56.	Цікаве читання. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку «Мовленнєва грамота». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 206-ОД від 05.09.2022). Початковий рівень – 1 рік – 108 год/рік, 3 год/тиждень.	1	3	3															3	
Всього по відділу:		26		58	17		34	6		21	0		0	0		0	0		0	113

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ ВІДДІЛ

[illegible]

[illegible]

63.	Художня творчість. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Художня творчість». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 239 від 06.09.2024). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							2	4	8									8
64.	Вокальне мистецтво. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Вокальне мистецтво» . Схвалена педагогічною радою Українського державного центру позашкільної освіти протокол № 4 від 25.08.2021. Початковий, основний і вищий рівень, 1 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							2	4	8									8
Студія «Прикладні мистецтва»																			
65.	Мистецтво і здоров'я дитини. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарно-оздоровчого напрямку «Безпека і Я» . Затверджена Департаментом освіти і науки Сумської державної обласної адміністрації (наказ № 206-ОД від 05.09.2022). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 1 год/тиждень.							1	1	1									1

69.	Художня творчість. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Художня творчість». Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради (наказ № 239 від 06.09.2024). Основний рівень – 1 рік – 144 год/рік, 2 рік – 144 год/рік, 4 год/тиждень.							3	4	12										12
Всього по відділу:		4		10	8		8	20		82	3		12	0		0	0		0	112
Всього по закладу:		76		236	31		78	69		250	4		16	0		0	0		0	632

IV. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність

Освітніми компонентами є навчальні програми за напрямками та профілем позашкільної освіти, інші компоненти для вільного вибору здобувачів освіти, сплановані і організовані для досягнення визначених результатів навчання. Навчальна програма з позашкільної освіти як освітній компонент і нормативний документ визначає організацію освітнього процесу у творчих об'єднаннях відповідного рівня для досягнення визначених результатів навчання.

Навчальні програми з позашкільної освіти розробляються із врахуванням положень законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту» та відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.08.2004 за № 1036/9635, типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Заклад позашкільної освіти, інші суб'єкти освітньої діяльності можуть використовувати навчальні програми у сфері позашкільної освіти, що затверджені закладами освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності та науковими установами тощо з дозволу розробників на їх використання.

Заклад позашкільної освіти, інші суб'єкти освітньої діяльності також мають право використовувати самостійно розроблені навчальні програми у сфері позашкільної освіти, які схвалюються педагогічною радою закладу позашкільної освіти, іншого суб'єкта освітньої діяльності (у разі її наявності) та затверджуються керівником закладу позашкільної освіти, керівником іншого суб'єкта освітньої діяльності або уповноваженою керівником особою.

Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу

Освітній процес у ЦЕНТУМ здійснюється за навчальними програмами, рекомендованими та затвердженими Міністерством освіти і науки України. Також у закладі використовуються самостійно розроблені навчальні програми з позашкільної освіти, які схвалюються педагогічною радою закладу та затверджуються відповідними місцевими органами виконавчої влади та реалізують державну політику у відповідній сфері. В програмному забезпеченні враховано переорієнтацію змісту позашкільної освіти на цілі сталого розвитку, що передбачає пізнання дітьми навколишнього середовища свого міста, малої батьківщини, проблем і перспектив свого біорегіону та України в цілому.

Перелік навчальних програм гуртків, секцій та творчих об'єднань

**ЦЕНТУМ СМР, за якими працюють педагоги
у 2024/2025 навчальному році**

№ п/п	Напрямок позашкільної освіти	Назва навчальної програми	Навчальний рівень навчальної програми (початковий рівень, основний, вищий)	Роки навчання за навчальною програмою	Рік створення навчальної програми	Розробник навчальної програми (ПІБ повністю, посада)
1.	Еколого-натуралістичний	Юні лісівники	Основний	3 роки навчання	2023	Автор Ніколенко Світлана Вікторівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
2.		Абетка природи	Початковий	1 рік навчання	2022	Укладач Василюк Раїса Василівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
3.		Біологія	Основний	1 рік навчання	2020	Автор Боровик Володимир Миколайович, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
4.		Біологія з основами дослідництва	Основний	2 роки навчання	2022	Автор Вертель Владислав Вікторович, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
5.		Дитина і довкілля (144 години)	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Харламова Людмила Миколаївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
6.		Дитина і довкілля (72 години)	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Харламова Людмила Миколаївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
7.		Я пізнаю світ	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Бур'ян Олена Миколаївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
8.		Інтеграл	Основний	1 рік навчання	2021	Автор Клименко Володимир Андрійович, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
9.		Захист біорізноманіття в умовах воєнних дій	Основний	1 рік навчання	2023	Автор Вертель Владислав Вікторович, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
10.		Друзі природи	Основний	2 роки навчання	2022	Автор Лазня Тетяна Євгенівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ

						СМР
11.		Друзі природи	Основний	2 роки навчання	2022	Автор Лазня Тетяна Євгенівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
12.		Ми – сумчани	Основний	1 рік навчання	2022	Укладач Бондар Олена Василівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
13.		Пізнай себе	Основний	1 рік навчання	2022	Автор Нікуліна Валентина Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
14.	Художньо-естетичний	Основи образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва	Початковий	2 роки навчання	2020	Автор Сидоренко Людмила Олексіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
15.		Основи образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва	Початковий	2 роки навчання	2020	Автор Сидоренко Людмила Олексіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
16.		Народні умільці	Основний	1 рік навчання	2020	Автор Мельник Світлана Петрівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
17.		Акторська майстерність	Основний	5 років навчання	2020	Автор Окунь В.М., керівник гуртка ОЦПО та РТМ
18.		Художня творчість	Початковий	2 роки навчання	2024	Автор Сидоренко Людмила Олексіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
19.		Декоративна творчість	Основний	1 рік навчання	2022	Автор Щербакова Зоя Геннадіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
20.		Кольорові долоньки (72 години)	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Радченко Оксана Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
21.		Кольорові долоньки (144 години)	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Радченко Оксана Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
22.		Музична мозаїка	Початковий	3 роки навчання	2024	Автор Шарпило Оксана Михайлівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
23.		Природа і творчість	Основний	2 роки навчання	2024	Автор Пимоненко Ніна Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР

24.		Криниця народної творчості	Початковий	1 рік навчання	2020	Автори Проценко Л. І., Драсенкова В. В., Штефан О. В. МОН
25.	Гуманітарний	Цікаве читання	Початковий	1 рік навчання	2024	Автор Мельник Світлана Петрівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
26.		Українське народознавство	Початковий	1 рік навчання	2024	Автор Мельник Світлана Петрівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
27.		Читаємо українською	Початковий	1 рік навчання	2024	Автор Мельник Світлана Петрівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
28.		Вчимось читати	Початковий	1 рік навчання	2024	Автор Мельник Світлана Петрівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
29.		Логіка світу	Початковий	2 роки навчання	2023	Автор Дубініна Світлана Борисівна, Міготіна Людмила Григорівна, керівники гуртків ЦЕНТУМ СМР
30.		Шахи	Основний	2 роки навчання	2020	Автор Щербакова Зоя Геннадіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
31.		Мовлення та грамота	Початковий	1 рік навчання	2022	Автор Штика Світлана Василівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
32.		Розвиваємось разом	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Куш Юлія Олексіївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
33.		Українська мова та література	Основний	1 рік навчання	2022	Автор Яценко Ірина Леонідівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
34.		Розвиваємо здібності	Початковий	1 рік навчання	2022	Нікуліна Валентина Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
35.		Easy English	Початковий	2 роки навчання	2022	Автор Карпенко Інна Анатоліївна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
36.		Говоримо англійською	Основний	2 роки навчання	2020	Автори Бабіна С.П., Люльченко М.В., керівники гуртка ЦЕНТУМ СМР
37.		Дошкolarик	Початковий	1 рік навчання	2024	Укладач Харламова Л. М., директор, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР

38.	Оздоровчий	Розвиваємось граючись	Початковий	1 рік навчання	2020	Автор Нікуліна Валентина Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
39.		Рухливі ігри з елементами дитячого фітнесу	Основний	1 рік навчання	2023	втор Нікуліна Валентина Іванівна, керівник гуртка ЦЕНТУМ СМР
40.	Гуманітарно-о здоровчий	Безпека і Я	Основний	1 рік навчання	2022	Автор Перетятко Кристина Борисівна, керівник гуртка КЗ СОР ОЦПО та РТМ

Навчально-методичне забезпечення

Заклад забезпечений навчальними, наочними посібниками і технічними засобами навчання відповідно до освітньої і навчальних програм. Навчальні кабінети ЦЕНТУМ оформлені відповідно до профілю структурних підрозділів закладу, забезпечені посібниками, необхідною наочністю, лабораторним обладнанням, технічними засобами навчання відповідно до Типових переліків навчально-наочних посібників і технічних засобів навчання для художньо-естетичних, еколого-натуралістичних, туристсько-краєзнавчих і науково-технічних позашкільних навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України. Усі навчальні приміщення закладу мають паспорти з переліком наявного обладнання, навчального, наочного й методичного забезпечення.

Для підготовки керівників гуртків до занять, для їх самоосвітньої діяльності, підвищення рівня педагогічної майстерності заклад у достатній кількості забезпечений науково-методичною, художньою, довідковою літературою: енциклопедіями, словниками, каталогами, визначниками; матеріалами друкарської продукції: газетами, науково-популярними журналами, періодичними збірниками та бюлетенями. Бібліотечний фонд нараховує 3156 примірників, що дозволяє організовувати освітній процес на високому науково-методичному рівні. У структурних підрозділах закладу створені підбірки методичної, профільної та довідкової літератури. Педагогічні працівники використовують також фонди бібліотек міста.

Керівниками гуртків створено електронні портфоліо, оформлені тематичні папки, різноманітний дидактичний матеріал відповідно до профілів гуртків. На заняттях, враховуючи їх специфіку, використовуються тематичні презентації, аудіо-, відеоматеріали.

IV. Очікувані результати (ключові компетентності здобувачів освіти, їх коротка характеристика) навчання здобувачів освіти

Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти відображаються в навчальних програмах з позашкільної освіти. Навчальні програми з позашкільної освіти конкретизують очікуваний результат навчання як формування, відповідно до законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, початкових компетентностей для дослідно-експериментальної,

конструкторської, винахідницької та раціоналізаторської діяльності, компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна та практична спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів активної навчально-пізнавальної діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Ураховуючи результати дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня з теми «Формування життєвої компетентності вихованців у закладі позашкільної освіти – Школі сприяння здоров'ю» (наказ МОН України від 04.01.2021 № 8 «Про завершення дослідно експериментальної роботи за темою «Формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю») у закладі продовжується процес формування життєвої компетентності здобувачів освіти.

Розроблена структурно-функціональна модель формування життєвої компетентності вихованців закладу позашкільної освіти, яка відображає процес створення освітнього середовища шляхом впровадження підходів, принципів, змісту, форм, методів та умов організації діяльності. Відповідно до компонентів життєвої компетентності визначено критерії виявлення рівнів розвитку здобувачів освіти.

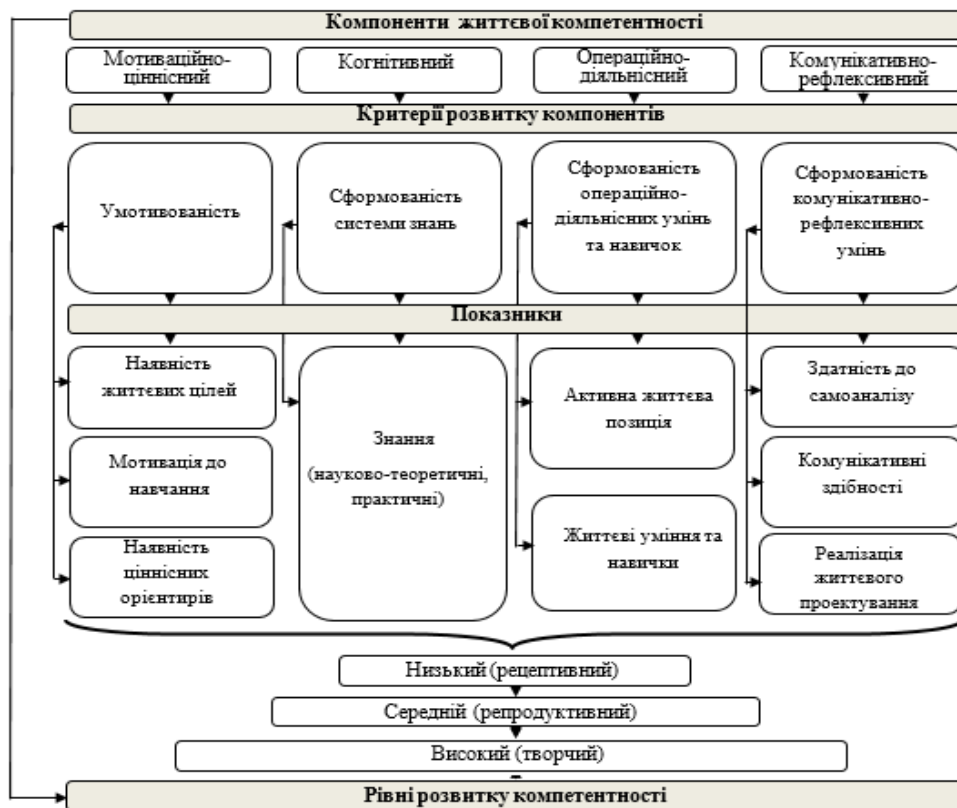
Для визначення *критеріїв та показників рівня сформованості життєвої компетентності* проаналізовано відповідні підходи науковців: Р. Безлюдного [1], В. Нищети [5], Д. Пузікова [6], О. Сас [8], І. Ящук [12], які у своїх працях розробляли проблему формування життєво компетентної особистості. Таким чином, враховуючи рекомендації науковців, визначення критеріїв здійснено відповідно до *компонентів життєвої компетентності*: 1) мотиваційно-ціннісного; 2) когнітивного; 3) операційно-діяльнісного; 4) комунікативно-рефлексивного. Кожен критерій містить комплекс показників. Процес розвитку характеризується діалектично; через рівні – високий (творчий), достатній (продуктивний), середній (репродуктивний), низький (рецептивний), які допоможуть розкрити комплекс характеристик життєвої компетентності.

Для виявлення рівнів розвитку кожного компонента визначено критерії та показники. Для *мотиваційно-ціннісного компонента* – критерій визначено як «умотивованість» з показниками: наявність життєвих цілей; мотивація до навчання; наявність ціннісних орієнтирів (моральних, національних).

Для *когнітивного компонента* критерієм є «сформованість системи знань» із показником – наявність науково-теоретичних та практичних знань.

Для *операційно-діяльнісного компонента* визначено критерій «сформованість операційно-діяльнісних умінь та навичок»; його показниками є: активна життєва позиція (бере участь у змаганнях, конкурсах, громадському житті); сформовані життєві уміння і навички, необхідні для професійного самовизначення.

Критерієм *комунікативно-рефлексивного компонента* визначено «сформованість комунікативно-рефлексивних умінь» з показниками: здатність до самоаналізу; комунікативні здібності; реалізація життєвого проектування (професійне самовизначення).

V. Система управління освітнім процесом

В управлінні освітнім процесом беруть участь директор ЦЕНТУМ СМР, заступники директора, завідувачі відділів, методисти, керівники гуртків. Кожен елемент освітнього процесу системи взаємодіє з іншими елементами і має свої функціональні призначення. Погодження діяльності відбувається через розподіл функціональних обов'язків та прав співробітників.

Управління освітнім процесом орієнтовано на формування здібностей до самоуправління всіх учасників педагогічного процесу; гуманітарний характер управління, що передбачає залучення до аналізу ситуації, постановку проблеми, ухвалення управлінських рішень всіх суб'єктів освітнього процесу.

Адміністративне управління здійснює директор. Основною функцією директора є координація діяльності всіх учасників освітнього процесу через педагогічну раду, методичну раду, інноваційну діяльність. На цій основі у ЦЕНТУМ створена модель управління інноваційною діяльністю, яка дає змогу

реалізувати й вивчити практичну доцільність упровадження освітніх інновацій.

В управлінні інноваційними процесами застосовуються нові принципи управління й створення при цьому відповідних умов для :

- постійної реалізації освітніх нововведень;
- надання конкурентоспроможних освітніх послуг;
- здійснення оперативного інформаційного зв'язку з усіма учасниками освітнього процесу;
- допрофесійна підготовка вихованців, їх адаптованість до швидко змінюваних вимог суспільства.

Інструментом управління якістю освіти є *внутрішня система забезпечення якості освіти* закладу. Ця система визначає стратегію (політику) забезпечення якості освіти, яка враховує інтереси учасників освітнього процесу щодо якості позашкільної освіти, а також засади державної політики щодо якості освіти.

З урахуванням частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту» внутрішня система забезпечення якості освіти передбачає оцінювання за наступними напрямками:

1. Освітнє середовище закладу позашкільної освіти:
 - 1.1. Наявність необхідних ресурсів для створення освітнього середовища.
 - 1.2. Створення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці
 - 1.3. Створення інклюзивного освітнього середовища
2. Система оцінювання здобувачів освіти: оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти.
3. Педагогічна діяльність педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів:
 - 3.1. Ефективність педагогічної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти
 - 3.2. Підвищення професійного рівня педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти
4. Управлінські процеси закладу освіти:
 - 4.1. Організаційно-правові засади діяльності закладу освіти;
 - 4.2. Формування та забезпечення академічної доброчесності.

З метою аналізу стану сформованості та функціонування внутрішньої системи здійснюється самооцінювання власної діяльності з урахуванням Орієнтовних критеріїв та індикаторів для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу позашкільної освіти, що включають:

вимога/правило оцінювання; критерії оцінювання; індикатори оцінювання.

VII. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення програми

Матеріально-технічне та фінансове забезпечення реалізації освітньої програми здійснюється на основі сучасної державної політики в галузі позашкільної освіти та основних напрямів діяльності закладу.

Джерелами фінансування є видатки, виділені місцевим бюджетом, а також залучені позабюджетні кошти, що не суперечить чинному законодавству України.

Для організації освітнього процесу створена належна матеріально-технічна база:

- двоповерхова панельна споруда загальною площею 2555 м²; корисна площа приміщень, придатних для занять гуртків – 1240 м²;
- земельна ділянка загальною площею 1,26 га;
- навчально-дослідна земельна ділянка площею 6193 м² (157 видів, 266 сортів декоративних рослин відкритого ґрунту, 77 видів дерев та кущів);
- теплиця загальною площею – 91 м² (145 видів тропічних та субтропічних рослин, 300 видів кактусів, 100 видів інших сукулентів);
- куточок живої природи – 148 м² (12 видів птахів, 10 видів ссавців, 3 види земноводних, 6 видів плазунів, 3 види комах, 4 види молюсків);
- комплекс акваріумного рибництва – 150 м² (42 види акваріумних риб, 12 видів акваріумних рослин);
- біологічна лабораторія (проектор, 45 світлових мікроскопів);
- навчально-тваринницька лабораторія – 762 м² (19 видів сільсько-господарських та декоративних тварин);
- зали для масових заходів – 110 м²;
- бібліотека на 3156 екземплярів книг;
- музей хліба – 56 м² (306 експонатів);
- краєзнавчо-етнографічний музей – 56 м² (204 експонати);
- кабінетів для занять гуртків – 24;
- методичний кабінет – 56 м².

У закладі створено сучасний, інтерактивний, багатофункціональний освітній простір. Оновлено оснащення і дизайн кабінетів для забезпечення доступності та комфортності сучасних умов навчання, створено сприятливі умови для спілкування та розвитку учасників освітнього процесу, отримання знань, вмінь та навичок, необхідних для соціалізації, подальшої самореалізації. Оформлено навчальні кабінети з максимальним використанням стін та підлоги: зоо-фотозона, фотозони для масових заходів, візуальна дошка «Творча майстерня», «Дошка натхнення». Стіни частини кабінетів оформлено за технологією «Стіни, які говорять». Створено зони для активного відпочинку – доріжки, килимки, зони для рухливих та розвиваючих ігор, що сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу та якості навчання вихованців.

Заклад забезпечений учнівськими меблями: столами, стільцями, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам, а також меблями для збереження наочних посібників, дидактичних матеріалів для проведення занять. Навчальні кабінети закладу забезпечені необхідним обладнанням, та знаряддям для повноцінної діяльності відповідно до профілю гуртків.

Кількість одиниць комп'ютерної техніки станом на 01.09.2024 становить 28 одиниць, які використовуються для здійснення дистанційного навчання.

Усі навчальні приміщення закладу мають паспорти з переліком наявного обладнання, навчального, наочного й методичного забезпечення.

VIII. Очікуваний результат реалізації освітньої програми

Очікуваним результатом реалізації освітньої програми має стати ефективна та якісна освіта, що базуватиметься на трьох ключових компонентах: *педагогіка партнерства* – вмотивований педагог, який допомагає кожній дитині повірити в свої здібності та розкрити власний потенціал; *компетентнісна освіта*, зміст якої поєднує знання та практичні навички, необхідні для успішної самореалізації в житті; *дитиноцентризм* – орієнтація на учня з урахуванням його потреб та інтересів для поліпшення результатів навчання.

Збереження та підвищення ефективності мережі закладу, збільшення доступності позашкільної освіти сприятиме запобіганню соціальних ризиків: розповсюдженню в дитячому середовищі антисоціальних та девіантних проявів (безпритульність, злочинність, шкідливі звички, ігрова комп'ютерна залежність тощо), погіршенню стану здоров'я дітей тощо.